

Magyar Nemzet > Kultúra

Moldvai-Csángó | Jókainé Gombosi Beatrix | húsvéti hagyomány

A húsvéti rítusokban szereplő tojás és az ajándékozás a feltámadás örömhírét közvetíti lélektől lélekig

Megjelent Jókainé Gombosi Beatrix A feltámadás üzenete című kötete, amely a moldvai csángó magyarok húsvéti szokásain keresztül a tojás szimbolikus jelentőségére világít rá különböző rítusokban. A tojás motívuma egyszerre jelenik meg néprajzi tárgyként, vallási jelképként és az identitás hordozójaként. Az album gyakorlati útmutatót is tartalmaz a növényi festékekkel veresítéshez, a húsvéti kókenya sütéséhez, a kórindabot faragásához, s közel százdarabos mintagyűjteményt közöl a tojásírás elsajátításához. A szerzővel beszélgettünk.

Bényei Adrienn | 2026. 04. 04. 6:19

A moldvai csángómagyarok olyan archaikus kultúrát őriznek, amelyben az istenközpontú gondolkodás és a természetközelség határozza meg létüket Fotó: Nagy Botond

Jókainé Gombosi Beatrix munkájának egyik legnagyobb erénye, hogy nem csupán elméleti megközelítést alkalmaz, hanem terepmunkára és személyes gyűjtésekre alapozza vizsgálódását. Moldvai kutatásai során közvetlen kapcsolatba került azokkal a közösségekkel, ahol a tojásírás ma is élő hagyomány. E

tapasztalatok nyomán a könyv hiteles dokumentuma egy olyan tudásnak, amely generációról generációra, elsősorban női ágakon öröklődik. A szerző maga is a népművészet aktív művelője: népi iparművészként és a Népművészet Ifjú Mestereként nem csupán kutatója, hanem gyakorlója is annak a hagyománynak, amelyet könyvében bemutat. Ez a kettős szerep – az alkotó és az elemző egyidejű jelenléte – különös hitelt ad a munkának.

Jókainé Gombosi Beatrix moldvai kutatásai során közvetlen kapcsolatba került azokkal a közösségekkel, ahol a tojásírás ma is élő hagyomány

Fotó: Nagy Botond

A hímes tojás szimbólum

A kötet alapvetése, hogy a hímes tojás nem pusztán dekoratív elem, hanem mély jelentéstartalommal bíró szimbólum. A pogány eredetű és a keresztény értelmezési rétegek egymásra épülését tárja fel érzékletesen.

”

A tojásban rejlő életerő a kereszténységben a kerektségénél fogva a tökéletesség jelképe, piros színe elsődlegesen Krisztus kiontott vérére emlékeztet. A viasszal írt minták a természet teremtőerejének hírnökei, miközben a tojás ajándékozása hidat képez élők és holtak, e világ és túlvilág között. A húsvéti tojás eucharisztikus jelképként az ételszentelmények között is megjelenik, rituális elfogyasztása pedig az ünnep teljességét hordozza ”

– fogalmazott.

Fotó: Mockups Design

A könyv címéről így vallott: a különböző húsvéti rítusokban szerepet játszó tojás, valamint az ajándékozás – a kórindáló gyermekeknek, a keresztgyermekeknek, az „istennébe” adott tojások – mind a feltámadás örömhírét közvetítik lélektől lélekig. A moldvai csángó magyar hagyományokra nem véletlenül esett a választása. –

”

Olyan archaikus kultúrát őriznek, amelyben az istenközpontú gondolkodás és a természetközelség határozza meg létüket – hangsúlyozta. A generációkon át öröklődő hagyományait és rítusait a legidősebb korosztály még ma is vallja, míveli. ”

A globalizáció hatása, az asszimiláció és a migráció leginkább a fiatal generációt érinti, ezért különösen fontos a hagyományok tudatos átörökítése. – A moldvai hagyományok egyik különleges eleme a tojások rituális átalakulása: húsvétra veresítik a tojásokat, majd fehérhéten megírják viasszal és kifehérik, azaz lemaratják borcskeserűvel – magyarázta, hozzátéve: a veres szín Krisztus vérére utal, míg a kifehérités a megtisztulás jele. Az így készült tojásokkal fehérvasárnap, a mátkázóvasárnapon örök barátságot fogadtak a fiatalok.

A szerző a hagyományok átalakulásáról is beszélt. Véleménye szerint deszakralizációs folyamat érvényesül mai világunkban. Míg korábban a húsvéti tojás elfogyasztása az ünnep szerves része volt, ma sokszor kiüresedett jellé válik: kifűjják, kiállításokra készítik, és a hangsúly a technikai kivitelezésre kerül a szimbolikus tartalom helyett. Mégis van remény a továbbélésre. – A kisebb elkötelezett közösségek és családok szerepe felerősödik – jegyezte meg. Ebben az oktatási és kulturális intézmények is kulcsszerepet játszanak.

A kötet nemcsak tartalmában, hanem létrejöttében is közösségi munka. Harangozó Imre és Sándor Ildikó lektorálta, vizuális világát Nagy Botond marosvásárhelyi fotóművész formálta, míg a tervezés és tördelés Arany Imre munkája.

A minták újraírásában Gajdos Zsuzsanna, a kórindabot készítésének bemutatásában Fehér Vilmos Lajos működött közre. A kötet húsvétra 33 moldvai és 3 gyimesi település Magyar Házába jutott el a [Moldvai Csángómagyarok Szövetsége](#) jóvoltából. A hároméves kutatómunka a Magyar Művészeti Akadémia ösztöndíjprogramjának keretében valósult meg, amely a kötet kiadását is támogatta, míg a [Hagyományok Háza](#) a széles körű terjesztésben segít. A nagybőjti időszakban könyvbemutató-sorozattal járta a Kárpát-medencét, várakozáson felüli érdeklődés kísérte a kötetet. A könyvbemutatók húsvét után is folytatódnak.

Kövesse a Magyar Nemzet híreit a közösségi médiában és csatornáinkon:

 Feliratkozom a hírlevélre

 Előfizetek az újságra